

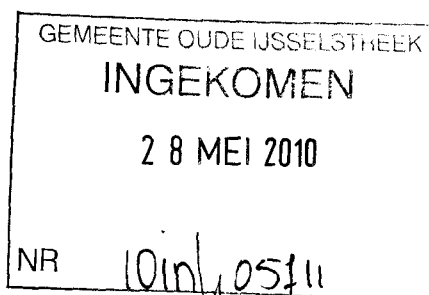
Gemeente Oude IJsselstreek

Ontvangen: 28/05/2010

10ink05711

De gemeenteraad
van de gemeente Oude IJsselstreek
Postbus 42
7080 AA GENDRINGEN

JvO/JD/mp/10.0772

Utrecht, 19 mei 2010

Geachte leden van de gemeenteraad,

In aansluiting op onze controle van de jaarrekening 2009 van de gemeente Oude IJsselstreek, brengen wij hierbij verslag uit over de uitkomsten van deze controle.

Wij willen u als opdrachtgever met dit verslag zo goed mogelijk informeren en ondersteunen in de uitoefening van uw kaderstellende en controlerende functie. Dit verslag sluit aan op de afspraken die wij met u hebben gemaakt en die zijn vastgelegd in uw opdrachtbevestiging.

Met ingang van controlejaar 2009 zijn wij benoemd tot de nieuwe huisaccountant van de gemeente Oude IJsselstreek. Doordat de uitvoering van onze werkzaamheden een eerste kennismaking met uw organisatie is geweest, kan de inhoud van deze brief naast voor u bekende bevindingen tevens een aantal verwonderpunten bevatten. De inhoud van deze brief dient derhalve in dit perspectief te worden gezien. Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij in concept besproken met de portefeuillehouder financiën en de concerncontroller. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het College van Burgemeester en Wethouders.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij stellen het op prijs bijgevoegd verslag nader aan u toe te lichten of eventuele vragen hierover van u te beantwoorden.

Wij danken u voor de plezierige samenwerking in het afgelopen jaar.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.W. van Oostrum RA
Partner

**Gemeente Oude
IJsselstreek
Uitkomsten controle
jaarrekening 2009**

Verslag van bevindingen voor de gemeenteraad

Inhoudsopgave

1	Bestuurlijke samenvatting	1
1.1	Een goedkeurende accountantsverklaring	1
1.2	Evaluatie van fouten en onzekerheden	1
1.3	De financiële resultaten over 2009	2
1.4	Informatiewaarde van de jaarstukken	2
1.5	Bevindingen over de interne beheersing	2
1.6	Aandachtspunten voor 2010	3
2	De controle in het kort	5
2.1	Uw opdracht aan ons	5
2.2	Onze controleaanpak	5
2.3	De goedkeurings- en rapporteringstoleranties	6
2.4	Verantwoording over Single information en Single audit (Sisa)	6
2.5	Verplichte mededelingen van uw accountant	7
3	De uitkomsten van onze controle	9
3.1	Een goedkeurende accountantsverklaring	9
3.2	Evaluatie van fouten en onzekerheden	9
3.3	Beoordeling van de rechtmatigheid	10
3.4	Overige bevindingen	13
4	De (financiële) resultaten in perspectief	21
4.1	Analyse resultaat 2009	21
4.2	Analyse financiële positie ultimo 2009	21
4.3	Analyse van het weerstandsvermogen	22

Bijlage

Verplichte mededelingen van uw accountant

2009
Uitkomsten controle

1 Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting geven wij eerst de uitkomsten van onze controle weer met een toelichting hierop. Daarna volgen de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening.

1.1 Een goedkeurende accountantsverklaring

Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Oude IJsselstreek een goedkeurend accountantsoordeel afgegeven met betrekking tot de getrouwheid.

Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2009 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de jaarrekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de gemeente Oude IJsselstreek.

Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Oude IJsselstreek een goedkeurend oordeel afgegeven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2009 in overeenstemming zijn met de wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader van de gemeente Oude IJsselstreek.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij de financiële gegevens zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd. De in het jaarverslag opgenomen beleidsgegevens, prestatiegegevens en de toelichtingen daarop, hebben wij niet gecontroleerd.

1.2 Evaluatie van fouten en onzekerheden

De goedkeurende strekking van de accountantsverklaring voor het getrouwheidsoordeel betekent dat de jaarrekening met een redelijke mate van zekerheid geen fouten en/of onzekerheden bevat die in totaliteit de voor de jaarrekeningcontrole gehanteerde goedkeuringstoleranties voor getrouwheid overschrijden.

Het totaal aan fouten komt voor wat betreft de getrouwheid en de rechtmatigheid lager uit dan de maximale tolerantie van € 1.050.000. Daarnaast komt het totaal aan onzekerheden lager uit dan de maximale tolerantie van € 3.150.000, waarmee voor het beide oordelen een goedkeuring is verstrekt.

Een specificatie van de controleverschillen is opgenomen in paragraaf 3.2. Daarbij is in hoofdstuk 3 een nadere uitleg gegeven.

1.3 De financiële resultaten over 2009

Het saldo van baten en lasten over 2009 bedraagt € 34,4 miljoen voordelig en is als volgt weergegeven:

Bedragen in € 1.000	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2009	verschil
Lasten	€ 92.604	€ 105.218	€ 12.614
Baten	-€89.002	-€136.332	-€ 47.330
Resultaat voor bestemming	€ 3.601	-€ 31.114	-€ 34.715
Mutaties reserves	-€ 3.601	-€ 3.343	€ 258
Resultaat na bestemming	€ 0	-€ 34.458	-€ 34.457

Ten opzichte van de door u vastgestelde begroting betekent dit een overschot van € 34,4 miljoen, hetgeen voor met name wordt bepaald door de verkooptransactie in het kader van de Nuon aandelen. Voor een analyse op het resultaat ten opzichte van de begroting verwijzen wij u naar de toelichting op de programmarekening, zoals opgenomen in de jaarrekening 2009.

1.4 Informatiewaarde van de jaarstukken

Wij zijn van mening dat de jaarstukken - gegeven de inrichting van de jaarrekening - een goed inzicht geven in het gerealiseerde resultaat over het jaar 2009 en de financiële positie per 31 december 2009. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de over- en onderschrijdingen die ten opzichte van de door u vastgestelde programmabegroting hebben plaatsgevonden.

1.5 Bevindingen over de interne beheersing

1.5.1 De interne beheersing gedurende 2009

In de bestuursbrief en de management letter 2009 hebben wij onze bevindingen uiteengezet welke voortvloeien uit de door ons uitgevoerde tussentijdse controle 2009. Bij deze controle hebben wij de opzet, het bestaan alsmede de werking van de administratieve organisatie op een aantal door ons noodzakelijk geachte punten onderzocht.

Opzet van de interne beheersing

Wij merken op dat binnen uw gemeente de basisopzet van de procesinrichting over het algemeen toereikend is. Er zijn echter op diverse aspecten ook belangrijke aandachtspunten geconstateerd. Hierin ligt voor 2010 en verder een belangrijke uitdaging. Naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden zijn wij van mening dat de volgende punten van belang zijn voor een verdere ontwikkeling van het zelfcontrolerend vermogen van de gemeente Oude-IJsselstreek:

- zorgdragen voor procesbeschrijvingen (kaders) van de belangrijkste processen;
- het verder ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van de intern controleplannen per proces;
- spreiding van de interne controlewerkzaamheden over het jaar;
- invulling geven aan onze adviezen op het gebied van de procesinrichting. Hierbij heeft het de voorkeur om de beheersmaatregelen in te bedden in de processen

Wij hebben een aantal belangrijke opmerkingen geplaatst bij de procesinrichting rondom inkopen, bouwgrondexploitatie en subsidieverstrekingen. In onze managementsamenvatting, zoals opgenomen in de bestuursbrief, is een opsomming gegeven van de gedetailleerde bevindingen bij deze aspecten die bij de tussentijdse controle zijn geconstateerd.

Hierin hebben wij aangegeven welke maatregelen nog noodzakelijk waren om voldoende zekerheid te verkrijgen voor de jaarrekening 2009. Dit betroffen onder meer nog uit te voeren interne controlewerkzaamheden voor de subsidieverstrekingen, subsidieontvangsten en de SiSa specifieke uitkeringen van het Rijk. Wij hebben vastgesteld dat de door ons gesignaleerde noodzakelijke werkzaamheden met een positieve uitkomst zijn verricht.

1.6 Aandachtspunten voor 2010

Onze controle heeft geresulteerd in een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2009. Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie vinden wij het belangrijk dat de gemeente Oude IJsselstreek de komende periode prioriteit geeft aan de volgende adviezen:

Opzetten van een contractenbeheersingssysteem

Gezien het belang van contractenbeheersing ten behoeve van de beheersing van aanbestedingstrajecten, maar tevens (in bredere zin), ten behoeve van de beheersing van risico's samenhangend met aangegane contracten, hebben wij het college geadviseerd om een contractenbeheersingssysteem op te zetten.

Voorzieningen

Uit onze controlewerkzaamheden is gebleken dat enkele voorzieningen ultimo 2009 nog niet zijn voorzien van een adequate onderbouwing. Wij hebben het college geadviseerd om ultimo 2010 in deze onderbouwing te voorzien. In paragraaf 3.4 van dit verslag gaan wij in op de specifieke voorzieningen.

Verder verbeteren interne beheersing rondom grondexploitaties

Om de interne beheersing op grondexploitaties te verbeteren hebben wij het college geadviseerd om de volgende aspecten verder in te vullen:

- verder opbouwen van de project- en verplichtingenadministratie en het monitoren van de voortgang;
- structureren van de vorm, lay-out en periodiciteit van informatievoorziening (format hiertoe is ontwikkeld) met name op risicovolle exploitaties;
- Risico-inschattingen omtrent grondexploitaties structureel vormgeven en periodiek, gedurende het jaar, monitoren.

Beheersing investeringskredieten/begroting en budgetbeheer

Een goede financiële beheersing van de investeringskredieten uit zich in beperkte over- en onderschrijdingen op de jaarlijkse investeringsbegroting. In 2009 is geconstateerd dat zowel grote overschrijdingen alsook onderschrijdingen aan de orde zijn. Vanuit dien hoofde is het van belang om hier een verbetertraject op te zetten. In het kader van het begroting- en budgetbeheer is het van belang om bij begrotingsafwijkingen tijdig een begrotingswijziging door te voeren. Hiervoor dienen nadere richtlijnen te worden gesteld en periodiek te worden beoordeeld op naleving.

2009
De controle in het kort

2 De controle in het kort

2.1 Uw opdracht aan ons

U heeft ons de opdracht gegeven tot controle van de jaarrekening. Wij hebben de afspraken met u voor de controle van het boekjaar 2009 vastgelegd in onze opdrachtbevestiging.

In deze opdrachtbevestiging hebben wij u geïnformeerd over:

- de reikwijdte van de controle en de toleranties;
- de controleaanpak;
- de specifieke wensen van en afspraken met de gemeenteraad;
- de wederzijdse verantwoordelijkheden;
- communicatie en rapportering;
- team en onafhankelijkheid;
- het honorarium.

Hierna gaan wij nog afzonderlijk in op de controleaanpak en uw specifieke wensen en afspraken.

2.2 Onze controleaanpak

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten (BAPG). Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Voorts beoordelen wij of de jaarrekening voldoet aan de eisen gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het jaarverslag toetsen wij marginaal op tegenstrijdigheden met de jaarrekening.

De planning en uitvoering van onze controle en de daaraan gerelateerde advieswerkzaamheden zijn voornamelijk gericht op:

- 1 Het geven van feedback aan het College over onze bevindingen betreffende de interne beheersing van de bedrijfsprocessen en de kwaliteit van de verbijzonderde interne controle.
- 2 Beoordeling van het jaarverslag
- 3 Controle van de jaarrekening
- 4 Het afgeven van een accountantsverklaring bij de jaarrekening
- 5 Ondersteunen van de controlerende rol van de gemeenteraad door het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In onze tussentijdse rapportage hebben wij invulling gegeven aan het eerste onderwerp. In deze rapportage geven wij invulling aan de overige onderwerpen.

2.3 De goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het BAPG stelt de u de goedkeuringstolerantie vast die wij bij de jaarrekeningcontrole hanteren.

Het normenkader en de goedkeurings- en rapporteringstoleranties zijn door u vastgesteld. U heeft ons voor het boekjaar 2009 opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde goedkeuringstoleranties:

Goedkeuringstoleranties	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

Op grond van de (concept) jaarrekening 2009 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 1.050.000 (1%) en voor onzekerheden € 3.150.000 (3%). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende accountantsverklaring worden afgegeven.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

De rapporteringstolerantie, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door u bepaald op 10% van de goedkeuringstolerantie, te weten € 105.000.

2.4 Verantwoording over Single information en Single audit (Sisa)

Uw gemeente is wettelijk verplicht de verantwoordingsinformatie voor de in het bijzonder benoemde specifieke uitkeringen op te nemen in een bijlage bij de jaarrekening. Het ministerie van BZK heeft hiervoor een model voorgeschreven. Bij de controle van deze bijlage betrekken wij de door het ministerie van BZK gegeven aanwijzingen (Circulaire Single information Single audit 2009) waarin onder andere is opgenomen de Nota verwachtingen accountantscontrole 2009.

De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het BAPG in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 10.000 indien de omvangbasis (totaal van de lasten) kleiner dan of gelijk aan € 100.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 100.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 100.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

In hoofdstuk 3 geven wij u inzicht in de fouten en onzekerheden en onze bevindingen over deze specifieke uitkeringen. Op verzoek van het ministerie van BZK nemen wij de volledige tabel van de specifieke uitkeringen met fouten en onzekerheden op in dit verslag. U kunt deze tabel vinden in paragraaf 0 van dit verslag.

2.5 *Verplichte mededelingen van uw accountant*

In bijlage 1 hebben wij een aantal (verplichte) mededelingen opgenomen betreffende de inrichting en uitvoering van onze controle.

2009
De uitkomsten van onze
controle

3 De uitkomsten van onze controle

3.1 Een goedkeurende accountantsverklaring

Wij hebben het College van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente gemachtigd onze accountantsverklaring d.d. 21 mei 2010 bij de jaarrekening 2009 van uw gemeente op te nemen.

Onze oordelen zoals opgenomen in deze accountantsverklaring zijn als volgt:

Oordeel over de getrouwheid	Goedkeurend
Oordeel over de rechtmatigheid	Goedkeurend

Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat de gemeenteraad de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze accountantsverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij de financiële gegevens zoals opgenomen in de jaarrekening gecontroleerd. De in het jaarverslag opgenomen beleidsgegevens, prestatiegegevens en de toelichtingen daarop, hebben wij niet gecontroleerd.

3.2 Evaluatie van fouten en onzekerheden

De goedkeurende strekking van de accountantsverklaring voor zowel het getrouwheids- als het rechtmatigheidsoordeel betekent dat de jaarrekening met een redelijke mate van zekerheid geen fouten of onzekerheden bevat die in totaliteit de voor de jaarrekeningcontrole gehanteerde goedkeuringstolerantie overschrijden.

In onderstaand overzicht hebben wij een overzicht opgenomen van de door ons geconstateerde *ongecorrigeerde* controleverschillen. De door u aangegeven rapporteringstolerantie bedraagt € 105.000.

(in duizenden euro's)

Controleverschillen per onderdeel	Fouten	Onzekerheden	Verwijzing
Getrouwheid			
–			
Rechtmatigheid			
– Overschrijding restantkredieten		489	
– Aanbestedingen	222	929	
– SISA CJG		PM	
Totaal	222	1.418	
Tolerantie (1% / 3%)	1.052	3.156	

Het totaal aan fouten komt voor wat betreft de getrouwheid en de rechtmatigheid lager uit dan de maximale tolerantie van € 1.052.000 en het totaal aan onzekerheden komt voor wat betreft de getrouwheid en de rechtmatigheid lager uit dan de maximale tolerantie van € 3.156.000 waarmee voor beide onderdelen het oordeel goedkeurend is.

Het College heeft ons schriftelijk medegedeeld van mening te zijn dat het effect van het door ons vastgestelde en niet in de jaarrekening 2009 gecorrigeerde verschil zowel individueel als gezamenlijk niet materieel is voor de jaarrekening als geheel. Wij stemmen met deze visie in.

3.3 Beoordeling van de rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2009 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het BAG en de controleverordening/controleprotocol 2009 van de gemeente Oude IJsselstreek. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- de naleving van aanbestedingsregels,
- de begrotingsrechtmatigheid,
- het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium,
- de niet financiële beheershandelingen.

3.3.1 Aanbestedingen

Tijdens onze controlewerkzaamheden hebben wij beoordeeld of de inkooplasten van uw gemeente conform de geldende aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Hierbij hebben wij onze controle ingestoken op het niveau van inkoopcategorieën. Voor 2009 zijn wij van deze inkoopcategorieën het volgende nagegaan:

- aanwezigheid inkoopcontract;
- afsluitingsdatum en looptijd;
- totstandkoming contract.

Indien met betrekking tot een inkooplast geen contract aanwezig is, is beoordeeld op welke wijze de betreffende inkoopcategorie procedureel tot stand is gekomen.

Voor de beoordeling van de gevolgen voor de rechtmatigheid zijn een aantal uitgangspunten van belang:

- een foutieve aanbesteding in enig jaar heeft tot gevolg dat de volledige opdrachtwaarde van het contract in het betreffende jaar onrechtmatig is. De inkooplast uit het contract in de resterende jaren van de looptijd van het contract is in beginsel rechtmatig;
- voor een contract dat jaarlijks stilzwijgend wordt verlengd, terwijl op basis van de inkooplasten een nieuwe aanbesteding noodzakelijk is, is de jaarlijkse inkooplast onrechtmatig.

Indien de onderliggende informatie rondom inkoop- en of aanbestedingstrajecten in onvoldoende mate beschikbaar is kunnen wij ons geen oordeel vormen omtrent de rechtmatigheid van de betreffende inkooplasten.

Met betrekking tot de beheersing van een aantal inkoopcategorieën hebben wij geconstateerd dat de gevolgde procedure en de gehanteerde overwegingen in relatie tot de geldende aanbestedingsregels niet adequaat onderbouwd konden worden met de daarvoor gehanteerde documentatie.

Door het ontbreken van voornoemde informatie heeft geen controle plaats kunnen vinden op een juiste wijze van aanbesteden. Hierdoor kunnen wij ons geen volledig oordeel vormen over de rechtmatigheid van de verantwoorde lasten.

De hiermee gepaard gaande inkooplast bedraagt € 929.000. Daarnaast is een afwijking van aanbestedingsregelgeving geconstateerd gedurende 2009 met betrekking tot een inkooplast. Het bedrag samenhangend met deze fout bedraagt € 222.000.

Daarnaast merken wij het volgende op. Het interne aanbestedingsbeleid van de gemeente Oude IJsselstreek maakt onderdeel van het normenkader. Hierdoor dienen wij ons een oordeel te vormen over de naleving van dit interne aanbestedingsbeleid in het kader van onze rechtmatigheidscontrole. Gedurende 2009 is vooralsnog in onvoldoende mate binnen de interne controle functie de naleving van het interne aanbestedingsbeleid beoordeeld en gedocumenteerd. Hierdoor kunnen wij ons geen oordeel vormen over de naleving van de interne aanbestedingsregels. Over 2009 is deze onduidelijkheid weggenomen door de betreffende inkopen over 2009 alsnog door het college te laten autoriseren. Hierbij is gebruik gemaakt van de mogelijkheden daartoe binnen het interne aanbestedingsbeleid.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd een contractenbeheersingssysteem op te zetten en indien benodigd raamcontracten af te sluiten. Daarnaast verdient het de aanbeveling vóór het aangaan van transacties inzake leveringen, diensten en werken de juiste toepassing van het aanbestedingsbeleid te controleren. Voorts hebben wij het college geadviseerd de vastlegging van keuze en argumentatie voor een aanbestedingsvorm standaard onderdeel uit te laten maken van het inkoopproces.

3.3.2 Treasury-naleving kasgeldlimiet

In de paragraaf Financiering wordt onder andere ingegaan op de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet is binnen de Wet Fido ingesteld teneinde een norm te stellen ten aanzien van de korte schuld. Dit ter beperking van het renterisico dat door uw organisatie wordt gelopen. De kasgeldlimiet wordt berekend als vast percentage van het begrotingstotaal. Ultimo 2009 is deze limiet overschreden. Indien in 2010 deze overschrijding niet wordt ingelopen zal op basis van de Wet Fido een vaste geldlening dienen te worden afgesloten. Wij merken op dat door het overschrijden van de kasgeldlimiet er sprake is van een formele onrechtmatigheid. Gezien het feit dat aan deze overschrijding geen financiële consequenties verbonden zijn, weegt deze onrechtmatigheid niet mee in ons rechtmatigheidsoordeel.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd om de kasgeldlimiet consequent te monitoren. Daarnaast achten wij het van belang om de liquiditeitsplanning van uw organisatie verder te professionaliseren. Wij merken op dat deze planning mede van belang is in het kader van de nog te ontvangen tranches uit de verkoop van de aandelen NUON.

3.3.3 Begrotingsrechtmatigheid

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door u geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere baten.

In onderstaande tabel hebben wij per programma een samenvatting gegeven van de overschrijdingen van de lasten op de begroting.

(in duizenden euro's)

Onderdeel programmarekening	Gewijzigde begroting	Rekening 2009	Overschrijding	In %
Programmarekening				
Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling	€ 2.884	€ 3.177	€ 293	10,2
Programma 2: Wonen en werken	€ 20.785	€ 29.319	€ 8.534	41,1
Programma 3: Verkeer en vervoer	€ 4.785	€ 9.006	€ 4.221	88,2
Programma 6: Maatschappelijke zorg	€ 11.486	€ 12.599	€ 1.113	9,7
Programma 9: Sociale voorzieningen	€ 16.348	€ 17.143	€ 795	4,9

Deze overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten zijn voor een belangrijk deel gecompenseerd door extra baten. Tevens zijn deze door het College in de toelichting op de programmarekening toereikend toegelicht. Het College stelt u voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2009. Vooruitlopend hierop zijn wij hiervan reeds uitgegaan bij het vormen van ons oordeel over de (begrotings-)rechtmatigheid.

In dit kader merken wij op dat gedurende het jaar reeds diverse overschrijdingen op de begroting aan de hand van tussentijdse informatie aan de raad zijn gemeld. In voorkomende gevallen is vervolgens nagelaten om deze overschrijdingen in de vorm van een begrotingswijziging in de begroting te verwerken. In het kader van een optimaal begroting en budgetbeheer is het van belang om bekende overschrijding zoveel mogelijk in de begroting te verwerken.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd om procedures en richtlijnen rondom de verwerking van begrotingsoverschrijdingen gedurende het jaar verder aan te scherpen en de naleving hiervan periodiek te beoordelen.

Restantkredieten

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn tevens overschrijdingen op restantkredieten geconstateerd. Over 2009 hebben kredietoverschrijdingen plaatsgevonden voor een totaalbedrag van € 1,3 miljoen. Het monitoren van de beschikbaarheid van kredietruimte is een belangrijke voorwaarde voor het voorkomen van een overschrijding van de door u aan het College verstrekte bestedingsbevoegdheid. Wij hebben voor een bedrag van € 489.000 niet kunnen vaststellen dat de overschrijdingen bij de Raad zijn gemeld. Derhalve wegen deze overschrijdingen van restantkredieten mee als onrechtmatigheid.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd om overschrijdingen op restantkredieten tussentijds te beoordelen en indien nodig consequent in de tussentijdse rapportages aan u ter goedkeuring voor te leggen. Voorts is het van belang om bij bestedingen vooraf vast te stellen dat kredietruimte beschikbaar is.

3.3.4 Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik- en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. Dit heeft in 2009 niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties.

3.3.5 Niet-financiële beheershandelingen

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen en de opzet van juridische control in de organisatie. Binnen dit interne beheersingssysteem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de gemeente betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijke maken.

3.4 Overige bevindingen**3.4.1 Beheerplannen onderhoudsegalisatie voorzieningen**

Uw gemeente heeft in het verleden verschillende voorzieningen getroffen voor de gelijkmatige verdeling van lasten voor onderhoudswerkzaamheden. Conform het BBV en daarnaast de notities van de commissie BBV dienen deze voorzieningen onderbouwd te worden met een beheerplan en/of een meerjarenraming.

Hoewel voor een gedeelte van de onderhoudsvoorzieningen de betreffende beheerplannen wel binnen uw gemeente aanwezig zijn, kan niet worden aangegeven in welke mate deze beheerplannen aansluiten met de huidige stand van de diverse voorzieningen en/of in welke mate de uitvoering parallel loopt met de opgestelde beheerplannen. Hierdoor bestaat het risico dat de voorzieningen niet op het gewenst niveau zijn.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd de betreffende beheerplannen in 2010 te actualiseren en meerjarenramingen op te stellen aansluitend op de stand van de voorzieningen. Voorts adviseren wij u de voortgang van de onderhoudswerkzaamheden te monitoren en periodiek de voorzieningen hiermee in overeenstemming te brengen.

3.4.2 Voorziening Riolering

Ten aanzien van de voorziening inzake het rioleringstelsel is in de toelichting op de jaarrekening gesteld dat deze bedoeld is groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Op basis van de notitie Riolering van de commissie BBV zijn nadere voorschriften gegeven voor de verwerking van de voorziening riolering. Uit oogpunt van transparantie en ten behoeve van de periodieke bijstelling van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is het van belang dat de voorziening onderhoud respectievelijk vervanging in de begroting en in de jaarrekening zodanig wordt toegelicht dat de relatie is te leggen met het GRP. Daarnaast dient inzicht te worden gegeven in het onderscheid onderhoudscomponent en de component voor vervangingsinvesteringen (spaarcomponent). Wij hebben geconstateerd dat dit inzicht vooralsnog in onvoldoende mate in de onderbouwing van de voorziening tot uitdrukking komt.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd het betreffende inzicht te verschaffen. Hiertoe dient in 2010 een herrekening plaats te vinden waarbij in toekomstperspectief de relatie wordt gelegd tussen enerzijds de opbouw van het tarief voor het rioolrecht en anderzijds de geplande investeringen en onderhoudsuitgaven.

3.4.3 Personele voorzieningen

In de jaarrekening 2009 is voor een bedrag van afgerond € 1,3 mln aan personele voorzieningen ten behoeve wachtgeld- en pensioenverplichtingen opgenomen. De voorzieningen zijn onderbouwd middels berekening van het maximale risico. Wij merken op dat de juistheid van de voorzieningen ultimo 2009 niet beoordeeld is. Derhalve bestaat de mogelijkheid dat een gedeelte van deze voorzieningen kan vrijvallen.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd om in 2010 de betreffende voorzieningen te actualiseren. Voor wat betreft de pensioenverplichting wethouders zullen wij met een actuaris een oriënterend gesprek gericht op risico's en mogelijkheden binnen de voorzieningen arrangeren.

3.4.4 Grondexploitaties

In onze managementletter hebben wij u gerapporteerd over de procesmatige aandachtspunten rondom de beheersing van grondexploitaties. Het verder monitoren van grondexploitaties en de uitbouw van projectcontrol vormen daarbij belangrijke aandachtspunten.

Ultimo 2009 zijn alle exploitatieopzetten geactualiseerd. Op basis van de huidige veronderstellingen zal er in 2010 en de daarop volgende jaren minder bouwrijpe grond worden uitgegeven. De financiële gevolgen hiervan vertalen zich in een nadelig invloed op de eindresultaten van de exploitaties. Dit heeft geleid tot het vormen van een voorziening voor verliesgevende projecten ten bedrage van € 2.369.000. Het grootste deel van deze voorziening heeft betrekking op de complexen De Hutten Noord, De Hutten Zuid en Centrumplan Ulft. Zoals in de paragraaf grondbeleid opgenomen, zijn er met betrekking tot een aantal grondexploitaties (mede gezien de huidige boekwaarde) risico's aanwezig binnen de toekomstige terugverdien capaciteit. In de paragraaf grondbeleid is het risico in de grondexploitaties ultimo 2009 becijferd op afgerond 5 mln. De boekwaarde ultimo 2009 van de gronden in exploitatie bedraagt € 26,6 mln.

Het toekomstperspectief in deze laat zien dat de toekomstige financiële impact groot is (toekomstige lasten € 36,0 mln, toekomstige opbrengsten € 65,4 mln). Per saldo resulteert dit in een toekomstig resultaat van € 2,8 mln positief (€ 26,6 + € 36 -/- € 65,4). Gezien de toekomstige financiële volumes, het uiteindelijke financiële resultaat en de aanwezige risico's, is het niet ondenkbaar dat verdere afboekingen in de grondexploitaties noodzakelijk zijn.

Bovenstaande impliceert het belang van een strikte en kritische monitoring van de grondexploitaties binnen uw gemeente. Hierbij dienen tevens de niet in exploitatie genomen gronden in beschouwing te worden genomen. Gezien de boekwaarde van ruim € 7 mln en de toelichtingen in de paragraaf grondbeleid, schuilen hierin tevens risico's.

Aanbeveling

Gezien de aanwezige risico's in het toekomstperspectief is het van belang om de voortgang van de complexen en de toekomstige ontwikkelingen nauwgezet te volgen en tijdige informatie hieromtrent te verschaffen. Wij adviseren u in 2010 in deze monitoring en tijdige rapportage te voorzien.

3.4.5 Bestemmingsreserves

Het totaal van de bestemmingsreserves in de jaarrekening 2009 bedraagt circa € 12 mln. Op basis van raadsbesluiten zijn in het verleden bedragen gereserveerd voor de specifieke bestemming die aan de reserve ten grondslag ligt. Wij hebben bij onze controlewerkzaamheden het verloop en de onderliggende bestemming beoordeeld. Wij hebben hierbij geconstateerd dat een aantal reserves met een boekwaarde van circa € 2mln gedurende 2009 niet muteert, met uitzondering van de rentetoeschrijving. In 2010 staat de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen gepland.

Aanbeveling

Wij hebben het college geadviseerd in 2010, mede in combinatie met de actualisatie van de nota reserves en voorzieningen, de bestemmingsreserves te beoordelen en eventuele bedragen middels een Raadsvoorstel vrij te laten vallen in de algemene reserve.

3.4.6 Verbonden Partijen

In het jaarverslag is de paragraaf Verbonden Partijen opgenomen. Verbonden Partijen betreffen privaat- dan wel publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft. In paragraaf wordt het beleid, de ontwikkelingen en het financieel belang in de betreffende verbonden organisatie opgenomen. Voor het beoordelen van het financiële risico samenhangend met de verbonden partij, is het van belang dat in de paragraaf informatie wordt opgenomen over de financiële positie, eventuele risico's en de verantwoording hieromtrent. Op deze wijze kan per partij worden beoordeeld in welke mate de gemeente Oude IJsselstreek een financieel risico loopt. Wij merken op dat dit beeld nog niet bij iedere Verbonden Partij op basis van de opgenomen informatie te bepalen is.

Daarnaast merken wij op dat de gemeente nog geen visie heeft ontwikkeld op de realisatie van de doelstellingen zoals verwoord in de begroting, samenhangend met de Verbonden Partijen. Hieraan zal in de op te stellen nota Verbonden partijen nadere aandacht worden gegeven.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd om in 2010 binnen de paragraaf Verbonden Partijen voor iedere organisatie inzicht te verschaffen in de financiële positie, de aanwezige risico's en de verantwoordingsvorm aan de gemeente Oude IJsselstreek.

3.4.7 Bijdragen aan activa in eigendom derden

In de jaarrekening 2009 zijn voor een totaalbedrag van € 4,9 mln bijdragen aan activa in eigendom van derden opgenomen. Dit betreft activa die door derden worden beheerd, waaraan de gemeente een financiële bijdrage heeft geleverd. Om deze bijdragen als zodanig in de jaarrekening te verwerken (en niet als kosten) dient aan een aantal criteria te worden voldaan. In de overeenkomst met de betreffende instellingen dienen bijvoorbeeld bepalingen te zijn opgenomen rondom de gevolgen van een eventuele vervreemding door de instellingen. Wij hebben tijdens onze controle beoordeeld in welke mate de overeenkomsten met de betreffende instellingen voorzien in deze formele bepalingen en op welke wijze toezicht op de naleving is geregeld. Wij hebben geconstateerd dat hieromtrent geen kaders zijn gesteld. Ten tijde van onze controle is geen informatie beschikbaar gekomen die de formele bepalingen binnen de overeenkomsten aantonen.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd om in 2010 de afspraken en toezichtstructuur met de betreffende instellingen nader te beschrijven en te documenteren. Daarnaast dient het toezicht periodiek plaats te vinden. Wij hebben geadviseerd om hieromtrent vastleggingen te maken.

3.4.8 Vooruitbetaalde kosten OWN 2020

In het kader van het project "Op weg naar 2020" worden binnen uw gemeente diverse voorbereidingswerkzaamheden uitgevoerd. De kosten van deze voorbereidingen worden uiteindelijk doorverdeeld naar investeringswerken en grondexploitaties. In de jaarrekening 2009 is een totaalbedrag van € 1.07 mln als vooruitbetaald verantwoord, waarvoor nog geen doorverdeling naar de beschreven componenten is doorgevoerd. Vanuit dien hoofde is het van belang om de ontwikkeling en de dekking van de voorbereidingskosten (mede gezien de positie van de grondexploitaties) strikt te monitoren. In het jaarrekeningtraject is de dekking van de kosten beoordeeld, waarbij is geconcludeerd dat vooralsnog geen afboeking noodzakelijk is.

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd om de ontwikkeling en de dekking van de kosten in het kader van het project OWN 2020 consequent en kritisch te monitoren en indien mogelijk, door te verdelen naar de betreffende grondcomplexen en investeringen.

3.4.9 NUON

In 2009 heeft de verkooptransactie van de aandelen NUON plaats gevonden. De opbrengst van de verkoop is in 2009 volledig als bate verantwoord. In totaal is een bate van € 40,1 miljoen verantwoord. Een groot deel van deze bate is nog niet ontvangen maar wordt in de periode 2011 t/m 2015 ontvangen. Dit bedrag (€ 19,6 miljoen) is als langlopende vordering verantwoord onder financiële vaste activa. Deze verwerkingswijze is in overeenstemming met de verslaggevingsregels voor gemeenten inzake de verwerking van de opbrengst van de NUON-Energy aandelen.

Voorts is in diverse toelichtingen in de jaarrekening aandacht besteed aan deze transactie. Onder andere in de programmarekening, de toelichting bij de balanspost financiële vaste activa en niet uit de balans blijvende verplichtingen (inzake de zogenaamde escrow regeling).

Aanbeveling

Wij hebben het College geadviseerd om in het kader van een adequaat liquiditeitsbeleid de resterende tranches van de verkoop van de Nuon-aandelen in meerjarenperspectief af te zetten tegen de financieringsbehoefte.

3.4.10 Onderuitputting kapitaallasten

Voor een toereikende beheersing van de financiële gevolgen van investeringsprojecten en onderhoudsuitgaven is het van belang om tussentijds de (financiële) voortgang te bewaken. Door deze voortgangsbewaking zijn overschrijdingen tijdig in beeld en kan daarnaast tijdig ingespeeld worden op onderuitputting en vertraging van projecten. In de jaarrekening 2009 wordt op een aantal onderdelen ingegaan op het doorschuiven van projecten en uitgaven in de tijd. Het effect van de onderuitputting op de kapitaallasten is over 2009 becijferd op € 660.000.

Aanbeveling

In het kader van het bewerkstelligen van een optimaal financieel beheer wijzen wij u ten overvloede op het belang van een tijdige monitoring en bijstelling van investeringskredieten. Wij adviseren u om hierin gedurende 2010 te voorzien.

3.4.11 Single information en Single audit

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2009. Op grond van ons onderzoek hebben wij geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2008	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
13	Onderwijsachterstandenbeleid niet-GSB (OAB)	Geen	Nvt	Nvt
27	Subsidieregeling aanpak zwerfafval	Geen	Nvt	Nvt
50C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV)	Geen	Nvt	Nvt
53	Tijdelijke stimulering woningbouwprojecten 2009	Geen	Nvt	Nvt
59B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	Geen	Nvt	Nvt
72	Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw)	Geen	Nvt	Nvt

74	Wet Werk en Bijstand (WWB) inkomensdeel	Geen	Nvt	Nvt
75	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers (IOAW)	Geen	Nvt	Nvt
76	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijke Arbeidsongeschikte Zelfstandigen (IOAZ)	Geen	Nvt	Nvt
78	Bijstandverlening Zelfstandigen (Bbz)	Geen	Nvt	Nvt
79	Wet Werkloosheids-Voorziening (WWV)	Geen	Nvt	Nvt
82	Participatiebudget	Geen	Nvt	Nvt
83	Schuldhelpverlening	Geen	Nvt	Nvt
94	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)	Geen	Nvt	Nvt

Bovenstaande bevindingen kan uw College over laten nemen op het door het Ministerie van BzK verplicht voorgeschreven format 'SISA verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen'. Dit format dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Kwaliteit uitvoering SISA

Doordat diverse medewerkers binnen uw organisatie verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de Sisa regelingen, is een goede aansturing en coördinatie belangrijk. Wij merken op dat de inhoudelijke uitvoering van de Sisa regelingen voor verbetering vatbaar is. Verhoging van de kwaliteit is mogelijk door:

- Het opstellen van een planning voor de uitvoering van de Sisa werkzaamheden, waarbij de werkzaamheden gedurende het jaar worden uitgevoerd en niet achteraf zoals dat nu de situatie is;
- Voorafgaand aan de uitvoering van de Sisa regelingen gezamenlijk een overleg te voeren wat verwacht wordt met betrekking tot de vastlegging en diepgang van de uitvoering van de werkzaamheden;
- Een risicoanalyse per regeling op te stellen, zodat volledig inzicht bestaat in de risico's en de beheersingsmaatregelen. In de deelwaarneming kan dan expliciet getoetst worden op de aanwezigheid en werking van de beheersingsmaatregelen;
- Na afronding van de werkzaamheden door de verantwoordelijke medewerkers een inhoudelijk review te laten uitvoeren door de Sisa coördinator.

Aanbeveling

Wij adviseren zo spoedig mogelijk actie te nemen ten aanzien van bovengenoemde aanbevelingen. Voor de jaarrekeningcontrole 2010 is het van belang om reeds gedurende 2010 met de uitvoering van de voorbereidingen te starten.

Centrum Jeugd en Gezin (CJG)

In het kader van de regeling CJG worden de gelden doorgesluisd aan de instelling Yunio. De accountant van Yunio controleert de bestede gelden en geeft hierbij een accountantsverklaring af. De accountant van Yunio heeft in het kader van de verantwoording van Yunio aan de gemeente Oude IJsselstreek geconstateerd dat door onduidelijkheden in de toerekening van kosten vooralsnog geen oordeel omtrent de daadwerkelijke realisatie van JGZ activiteiten ten behoeve van de gemeente Oude IJsselstreek kan worden gegeven. Hierbij speelt mee dat de jaarrekeningcontrole bij Stichting Sensire, waarvan Stichting Yunio onderdeel uitmaakt, nog niet is afgerond. Door de organisatie is ingeschat dat de mogelijke onzekerheid inzake de besteding van de JGZ gelden niet van materieel belang is binnen de SISA normen. Dientengevolge is deze onzekerheid niet in de SISA bijlage opgenomen. Wij hebben de onzekerheid als PM post opgenomen in het overzicht van controleverschillen. In het kader van de verantwoording tussen Yunio en uw gemeente is het van belang om met Yunio duidelijke afspraken te maken over de vorm en het tijdstip van de verantwoording. Dit kan door middel van een controleprotocol, waarin duidelijk is aangegeven wat de verwachtingen van de gemeente zijn.

Aanbeveling voor 2010

Wij adviseren tijdig een controleprotocol op te stellen en aan de uitvoerende instanties te verstrekken en op basis van de opgevraagde informatie tot een conclusie te komen over de juiste en rechtmatige uitvoering van de gelden en dit zichtbaar vastleggen.

2009
De (financiële) resultaten in
perspectief

4 De (financiële) resultaten in perspectief

4.1 Analyse resultaat 2009

Het saldo van baten en lasten over het jaar 2009 bedraagt € 34,4 miljoen voordelig (geraamd saldo volgens de herziene begroting € 0).

Het resultaat over 2009 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen in € 1.000	Begroting na wijziging	Jaarrekening 2009	verschil
Lasten	€ 92.604	€ 105.218	€ 12.614
Baten	-€89.002	-€136.332	-€ 47.330
Resultaat voor bestemming	€ 3.601	-€ 31.114	-€ 34.715
Mutaties reserves	-€ 3.601	-€ 3.343	€ 258
Resultaat na bestemming	€ 0	-€ 34.458	-€ 34.457

Uit bovenstaande opstelling blijken zowel in het resultaat vóór als na bestemming grote afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting. In de samenvatting van de jaarrekening zijn de verschillen tussen de jaarrekening en de begroting na wijzigingen toereikend toegelicht.

Voor een evaluatie van de begrotingsoverschrijdingen wordt verwezen naar paragraaf 3.3.3.

4.2 Analyse financiële positie ultimo 2009

Het eigen vermogen bedraagt per jaareinde 2009 volgens de jaarrekening, inclusief het resultaat na bestemming, € 55,4 miljoen en heeft zich gedurende 2009 als volgt ontwikkeld:

Bedragen x € 1.000	Algemene reserve	Bestemmings-reserves	Resultaat na bestemming	Totaal
	€	€		€
Saldo 1 januari 2009	€ 8.674	€ 13.793	€ 1.830	€ 24.297
Totaal stortingen 2009 ten laste van resultaat	€ 1.420	€ 1.871	-€ 1.830	€ 1.461
Totaal onttrekkingen 2009 ten gunste van resultaat	-€ 1.194	-€ 3.611		-€ 4.805
Resultaat na bestemming			€ 34.458	€ 34.458
Saldo per jaareinde 2009	€ 8.900	€ 12.053	€ 34.458	€ 55.411

Het saldo van het eigen vermogen van € 55,4 miljoen bestaat voor een bedrag van € 7,9 uit algemene (vrije) reserves. Het positieve saldo over 2009 ligt ter bestemming aan u voor.

4.3 Analyse van het weerstandsvermogen

De belangrijkste financiële risico's die uw gemeente loopt zijn toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen van het jaarverslag. Wij merken hierbij op dat niet alle risico's financieel zijn vertaald, wat wel wenselijk is. Hierdoor kan de beschikbare weerstandscapaciteit nog niet optimaal worden geconfronteerd met de gekwantificeerde risico's. Ook is deze informatie nodig voor een goede beoordeling van het aanwezige Weerstandsvermogen.

De risico's samenhangend met de grondexploitaties maken onderdeel uit van de paragraaf grondbeleid. Zoals reeds opgemerkt in dit verslag zijn er risico's in de grondexploitaties aanwezig die een grote impact op het weerstandsvermogen van uw gemeente kunnen hebben. Bij de beoordeling ultimo 2009 van het weerstandsvermogen dient hiermee derhalve rekening te worden gehouden.

Bovenstaande, in combinatie met de bezuinigingsmaatregelen van het Rijk de komende jaren, benadrukken eens te meer het belang van een *solide financieel beleid* voor de komende jaren. Uw Raad staat aan de vooravond van belangrijke ombuigingsmaatregelen. Deze zullen een enorme impact hebben op de keuzes voor de komende jaren. Een enorme uitdaging voor u en uw College. Wij adviseren u in dit kader om, in de jaarrekening, het weerstandsvermogen nader in beeld te brengen door risico's te kwantificeren en af te zetten tegen het weerstandsvermogen.

2009
Bijlagen

Verplichte mededelingen van uw accountant

In onderstaand schema hebben wij een aantal onderwerpen opgenomen die u als gemeenteraad behulpzaam kunnen zijn bij het invullen van uw controlerende rol.

Aandachtsgebied	Mededeling
<i>Algemeen aanvaarde controlestandaarden</i>	
<p>Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht waaronder het BAPG. Dit betekent dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Onderdeel van onze controle is het uitvoeren van een evaluatie van de interne beheersingsmaatregelen teneinde de mate en diepgang van onze testwerkzaamheden te plannen.</p>	<p>Bij de jaarrekening 2009 hebben wij een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven op het gebied van de getrouwheid en de rechtmatigheid.</p>
<i>Onderzoek jaarverslag</i>	
<p>Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet dienen wij na te gaan of in het jaarverslag het jaarverslag verenigbaar is met de jaarrekening en of overigens het jaarverslag voldoet aan de wettelijke vereisten.</p>	<p>In onze accountantsverklaring is tevens een verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties opgenomen.</p> <p>Van tekortkomingen is ons niets gebleken.</p>
<i>Belangrijke verslaggevingsgrondslagen</i>	
<p>Wij beoordelen de keuze van en de wijzigingen in belangrijke verslaggevingsgrondslagen en controleren de toepassing van het BBV.</p>	<p>Er hebben zich in 2009 geen belangrijke wijzigingen voorgedaan in de gehanteerde verslaggevingsgrondslagen.</p> <p>De in 2009 doorgevoerde wijzigingen in het BBV zijn, voor zover van toepassing, op toereikende wijze verwerkt.</p>

Aandachtsgebied	Mededeling
<p>Onze mening over de gehanteerde waarderingsgrondslagen en naleving van wettelijke bepalingen en richtlijnen voor de financiële verslaggeving</p>	
<p>Wij bespreken met het college en het management de kwaliteit en niet alleen de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving. In deze bespreking komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen; – schattingen, beoordelingen en onzekerheden; – bijzondere transacties; – waarderingsgrondslagen met betrekking tot significante jaarrekeningposten, inclusief het tijdstip waarop transacties plaatsvinden en de periode waarin die worden verantwoord. 	<p>De gekozen waarderingsgrondslagen zijn aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.</p>
<p>Verschillen van inzicht met het management over administratieve en verslaggevingskwesties</p>	
	<p>Er waren geen verschillen van inzicht met het college en het management over de waarderingsgrondslagen, de financiële administratie, de verslaggeving of onze controlewerkzaamheden.</p>
<p>Beoordelingen en schattingen van het management</p>	
<p>Voor het opstellen van de jaarrekening moeten vaak schattingen worden gemaakt. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het college en het management.</p>	<p>Wij onderschrijven de schattingen en de wijze waarop deze worden gemaakt door het management en het college.</p>

Aandachtsgebied	Mededeling
<p>Wij informeren de gemeenteraad en het college omtrent de controleverschillen die wij tijdens onze controle hebben vastgesteld en die naar ons oordeel individueel danwel gezamenlijk een belangrijke invloed hebben op de financiële verslaggeving.</p>	<p>In hoofdstuk 3 zijn de resterende controleverschillen opgenomen geconstateerd tijdens onze controle.</p>
<p><i>Volledigheid verplichtingen, claims, risico's en garanties</i></p>	
<p>De gemeente gaat gedurende een boekjaar tal van transacties aan. Het overgrote deel van deze transacties hebben hun weerslag in de financiële administratie. Een deel van de door uw gemeente in 2009 aangegane transacties heeft geen weerslag in de financiële administratie over 2009, terwijl hieruit wel financiële consequenties kunnen volgen. Als voorbeeld in dit kader noemen wij afgesloten contracten en aansprakelijkheidsstellingen.</p>	<p>Aangezien wij als accountant niet in staat zijn vast te stellen dat alle niet uit de administratie blijkende relevante verplichtingen, risico's en garanties volledig en juist in de jaarrekening zijn verwerkt, hebben wij het college gevraagd schriftelijk te bevestigen dat bij het opmaken van de jaarrekening alle relevante (en bekende) feiten en omstandigheden zijn betrokken.</p>
<p><i>Werking van de interne beheersingsmaatregelen (waaronder de continuïteit en betrouwbaarheid) van de geautomatiseerde gegevensverwerking</i></p>	
<p>In het kader van de controle van de jaarrekening brengt de accountant verslag uit omtrent zijn bevindingen met betrekking tot de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen.</p>	<p>De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.</p>

Aandachtsgebied	Mededeling
<i>Materiële fouten, fraudes en illegale handelingen</i>	
	Hoewel hier niet specifiek op gericht, hebben onze controlewerkzaamheden het afgelopen jaar geen materiële fouten, fraudes of andere illegale handelingen, uitgevoerd door het College, het management of andere werknemers, aan het licht gebracht.
<i>Onze onafhankelijkheid</i>	
<p>Onafhankelijkheid is naast deskundigheid een van de pijlers van onze beroepsuitoefening. Wij hechten aan onze reputatie op het gebied van deskundigheid en onafhankelijkheid.</p> <p>Wij kennen een groot aantal maatregelen, vastgelegd in een continu geactualiseerde database, die de onafhankelijkheid dienen te waarborgen. Periodiek wordt de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld, bijvoorbeeld ten aanzien van potentieel conflicterende diensten en de financiële onafhankelijkheid.</p> <p>Onze professionals moeten jaarlijks hun onafhankelijkheid bevestigen.</p>	Wij voldoen op alle punten aan de onafhankelijkheidsregelgeving die op ons van toepassing is.